

สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของแรงงานสตรีที่รับงานมาทำที่บ้าน และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของแรงงานสตรีที่รับงานมาทำที่บ้าน กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นแรงงานสตรีที่รับงานมาทำที่บ้านในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 6 ประเภทงาน ได้แก่ งานทอผ้า งานแกะสลัก งานจักสาน งานศิลปประดิษฐ์ งานเย็บผ้าไหม และงานถนอมและแปรรูปอาหาร ซึ่งเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นและสุ่มอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 230 ราย ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือนมีนาคมถึงเดือนมิถุนายน 2547

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ส่วนที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของแรงงานสตรีที่รับงานมาทำที่บ้าน ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการบริการสวัสดิการด้านสุขภาพ ซึ่งแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพผู้วิจัยจัดทำขึ้นเอง โดยอาศัยกรอบแนวคิดของเพนเดอร์ ประกอบไปด้วยพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการทางสุขภาพ ด้านกิจกรรมทางกาย ด้านภาวะโภชนาการ ด้านการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลด้านการจัดการกับภาวะเครียดและด้านการเจริญทางจิตวิญญาณ รวม 60 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ มีค่าความตรงตามเนื้อหาจากการตรวจสอบของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เท่ากับ 0.87 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้วยการทดสอบค่าแอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นรายด้านและโดยรวม ดังนี้ ด้านการจัดการทางสุขภาพ = 0.74 ด้านกิจกรรมทางกาย = 0.70 ด้านภาวะโภชนาการ = 0.70 ด้านการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล = 0.84 ด้านการจัดการกับภาวะเครียด = 0.82 ด้านการเจริญทางจิตวิญญาณ = 0.77 และโดยรวม = 0.90 ตามลำดับ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS/PC+ ดังนี้

1. แจกแจงความถี่และคำนวณร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสภาพการทำงาน และแหล่งช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหาสุขภาพ
2. แจกแจงความถี่และร้อยละของระดับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพรายด้าน และพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพโดยรวม

3. หาความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสภาพการทำงาน และแหล่งช่วยเหลือ เมื่อเกิดปัญหาสุขภาพกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพรายด้านและโดยรวม โดยใช้ค่า Chi-square และ Correlation

ผลการวิจัยมีดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 40-49 ปี ร้อยละ 42.6 มีสถานภาพสมรสแต่งงานแล้ว ร้อยละ 75.2 จบการศึกษาประถมศึกษามากที่สุด ร้อยละ 79.2 มีรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 2,000-3,999 บาท ร้อยละ 61.3 ส่วนมากรายได้ที่มีไม่พอใช้ ร้อยละ 65.7 ระยะเวลาในการทำงาน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ทำงาน 9 ชั่วโมงขึ้นไปต่อวัน ร้อยละ 51.3 ทำงาน 7 วันต่อสัปดาห์ ร้อยละ 48.3 ประเภทงานส่วนใหญ่ทำงานประเภทศิลปประดิษฐ์ ร้อยละ 35.7 เมื่อเกิดปัญหาสุขภาพกลุ่มตัวอย่างเลือกใช้แหล่งช่วยเหลือเป็นอันดับแรก มากที่สุด คือ สามี ร้อยละ 48.7 แหล่งช่วยเหลือที่กลุ่มตัวอย่างเป็นอันดับสองเมื่อเกิดปัญหาสุขภาพ มากที่สุด คือ บุตร ร้อยละ 32.2 แหล่งช่วยเหลือที่กลุ่มตัวอย่างเป็นอันดับสามเมื่อเกิดปัญหาสุขภาพ มากที่สุด คือ ครอบครัว ซึ่งรวมถึงญาติพี่น้อง ร้อยละ 35.2 ส่วนใหญ่ไม่มีโรคประจำตัว ร้อยละ 66.1 ปัญหาทางสุขภาพที่พบในกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับกระเพาะอาหาร ร้อยละ 20.5 โดยพบว่า มีปัญหาสุขภาพติดต่อกันมาเป็นเวลา น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี ร้อยละ 61.5 ส่วนค่าใช้จ่ายในการรักษา ส่วนใหญ่จ่ายค่ารักษาครั้งละ 30 บาท ร้อยละ 39.7

2. ข้อมูลระดับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพโดยรวมและรายด้าน

พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านกิจกรรมทางกาย อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านการจัดการทางสุขภาพ ด้านภาวะโภชนาการ และด้านการจัดการกับภาวะเครียด อยู่ในระดับปานกลาง และพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และด้านการเจริญทางจิตวิญญาณ อยู่ในระดับค่อนข้างสูง เมื่อศึกษาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพโดยรวม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง

3. การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ

อายุมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านภาวะโภชนาการ และด้านการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และอายุมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านกิจกรรมทางกาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

วุฒิการศึกษาสูงสุด มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านการจัดการทางสุขภาพ และพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

รายได้ส่วนบุคคลต่อเดือน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านกิจกรรมทางกาย และด้านภาวะโภชนาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การมีโรคประจำตัว มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านการจัดการกับภาวะเครียด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสภาพการทำงานกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ

ระยะเวลาในการทำงานต่อวันและระยะเวลาในการทำงานต่อสัปดาห์ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพทั้งรายด้านและโดยรวม

ประเภทงานมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านการจัดการทางสุขภาพ ด้านภาวะโภชนาการ และด้านการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และประเภทงานมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านกิจกรรมทางกาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5. การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหาสุขภาพ กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ

แหล่งช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหาสุขภาพ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านการจัดการทางสุขภาพ และด้านการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ด้านการปฏิบัติการพยาบาล

1. จากการศึกษาพบว่า แรงงานสตรีที่รับงานมาทำที่บ้านให้ความสำคัญเรื่องการรักษา มากกว่าการส่งเสริมสุขภาพ ดังนั้นพยาบาลควรสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดูแลและส่งเสริมสุขภาพ แก่แรงงานสตรีที่รับงานมาทำที่บ้าน เพื่อกระตุ้นให้แรงงานสตรีที่รับงานมาทำที่บ้านตระหนักถึงความสำคัญ และมีความรู้เกี่ยวกับการดูแลและส่งเสริมสุขภาพของตนเองที่ถูกต้อง เช่น ระยะเวลาและวิธีการออกกำลังกายอย่างถูกต้องและสม่ำเสมอ การตรวจสุขภาพประจำปี โดยเฉพาะการตรวจหามะเร็งเต้านมและมะเร็งปากมดลูก รวมถึงการสังเกตอาการผิดปกติต่าง ๆ ด้วยตนเอง เป็นต้น

2. จากการศึกษาพบว่า แรงงานสตรีที่รับงานมาทำที่บ้านมีพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านกิจกรรมทางกายอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ดังนั้นควรจัดให้มีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพด้านกิจกรรมทางกาย โดยการส่งเสริมให้แรงงานสตรีที่รับงานมาทำที่บ้านมีการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ

3. จากการศึกษาพบว่า แรงงานสตรีที่รับงานมาทำที่บ้านมากกว่าร้อยละ 50 ทำงานมากกว่า 8 ชั่วโมงต่อวัน ดังนั้นพยาบาลควรประสานงานกับหน่วยงานด้านอาชีวอนามัย ให้ความรู้เกี่ยวกับระยะเวลาที่เหมาะสมต่อการทำงานในหนึ่งวัน และทำทางที่เหมาะสมขณะทำงานที่ไม่ก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพในระยะยาว

ด้านการศึกษาพยาบาล

1. ควรมีการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนให้นักศึกษาพยาบาลได้ศึกษา และจัดกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพให้แก่แรงงานสตรีที่รับงานมาทำที่บ้าน เพื่อให้แรงงานสตรีที่รับงานมาทำที่บ้านเกิดความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ได้อย่างถูกต้อง

2. จัดให้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมที่ส่งเสริมให้แรงงานสตรีที่รับงานมาทำที่บ้านเข้าใจ และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปดูแลสุขภาพของตนเองได้อย่างถูกต้อง เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการดูแลสุขภาพของแรงงานสตรีที่รับงานมาทำที่บ้าน

ด้านการวิจัย

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพในประเด็นที่แรงงานสตรีที่รับงานมาทำที่บ้านมีพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพอยู่ในระดับต่ำหรือค่อนข้างต่ำ และประเด็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของแรงงานสตรีที่รับงานมาทำที่บ้าน
2. ควรมีการศึกษาวิจัยปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของแรงงานสตรีที่รับงานมาทำที่บ้าน เช่น วัฒนธรรมท้องถิ่น ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ เป็นต้น
3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของแรงงานสตรีที่รับงานมาทำที่บ้านในแต่ละประเภทงาน และในแต่ละภาคของประเทศ
4. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพัฒนาการของการดูแลสุขภาพของแรงงานสตรีที่รับงานมาทำที่บ้านในแต่ละประเภทงานอย่างต่อเนื่อง